YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

5 päivänä huhtikuuta 2001 *

Asiassa T-16/98,

Wirtschaftsvereinigung Stahl, kotipaikka Düsseldorf (Saksa),

AG der Dillinger Hüttenwerke, kotipaikka Dillingen (Saksa),

EKO Stahl GmbH, kotipaikka Eisenhüttenstadt (Saksa),

Krupp Thyssen Nirosta GmbH, kotipaikka Bochum (Saksa),

Thyssen Krupp Stahl GmbH, kotipaikka Duisburg (Saksa),

Salzgitter AG (aiemmin Preussag Stahl AG), kotipaikka Salzgitter (Saksa),

Stahlwerke Bremen GmbH, kotipaikka Bremen (Saksa), ja

Thyssen Stahl AG, kotipaikka Duisburg,

edustajanaan asianajaja J. Sedemund, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajina,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään K. Wiedner, avustajanaan asianajaja H.-J. Freund, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantajat vaativat yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan menettelystä (Asia IV/36.069 — Wirtschaftsvereinigung Stahl) 26 päivänä marraskuuta 1997 tehdyn komission päätöksen 98/4/EHTY (EYVL 1998, L 1, s. 10),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Azizi sekä tuomarit K. Lenaerts ja M. Jaeger,

kirjaaja: hallintovirkamies G. Herzig,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 5.10.2000 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Riita-asian taustalla olevat tosiseikat

1 Wirtschaftsvereinigung Stahl, saksalainen terästeollisuuden toimialajärjestö, ja sen kuusitoista jäsentä ilmoittivat 28.5.1996 komissiolle tietojenvaihtojärjestelmästä tehdyn sopimuksen.

2 Komissio lähetti 8.7.1996 tälle toimialajärjestölle varoituksen. Komissio otti huomioon sen, että ilmoitus oli erittäin suppea, ja asianosaisten kanssa 31.7.1996 pidetyn kokouksen jälkeen se lähetti asianosaisille EHTY:n perustamissopimuksen 47 artiklan nojalla tietojensaantipyynnön. Kantajat vastasivat tähän pyyntöön 24.9.1996.

3 Komissio lähetti asianosaisille 14.3.1997 väitetiedoksiannon. Kantajat esittivät huomautuksensa tältä osin 29.4.1997.

4 Komissio teki 26.11.1997 päätöksen 98/4/EHTY EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan menettelystä (Asia IV/36.069 — Wirtschaftsvereinigung Stahl) (EYVL 1998, L 1, s. 10; jäljempänä riidanalainen päätös), jonka päätösosa kuuluu seuraavasti:

"*1 artikla*

Sopimus tietojen vaihdosta, josta ilmoitettiin 28 päivänä toukokuuta 1996, rikkoo EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklaa siltä osin kuin siinä sovitaan kyselylomakkeiden 2-71, 2-73 ja 2-74 vaihdosta litteiden tuotteiden, palkkien, uraseinärautojen, rautatiemateriaalin ja ruostumattomasta teräksestä valmistetun valssilangan osalta.

2 artikla

Sopimus tietojen vaihdosta, josta ilmoitettiin 28 päivänä toukokuuta 1996, ei täytä 65 artiklan 2 kohdassa luvan myöntämiselle asetettuja edellytyksiä.

3 artikla

Wirtschaftsvereinigung Stahl ja 16 ilmoituksen tehnyttä yritystä eivät saa toteuttaa ilmoitettua tietojen vaihtoa."

5 Riidanalainen päätös annettiin tiedoksi kaikille asianosaisille 10.—15.12.1997.

6 Riidanalaisen päätöksen 13 perustelukappaleen otsikko on "Vaihdettavat tiedot", ja tämä perustelukappale kuuluu seuraavasti:

"Tietojenvaihto koskee kyselylomakkeita 2-71—2-74 EHTY ja tuottajien markkinaosuuksia Saksassa. Nämä komission laatimat kyselylomakkeet toimitetaan sille EHTY:n perustamissopimuksen 47 artiklan mukaan, jotta se voisi 'täyttää EHTY:n perustamissopimuksen 3 artiklan mukaiset tehtävänsä.' Ilmoituksen antaneet osapuolet päättivät vaihtaa tietoja:

— tuottajien markkinaosuuksista kunkin tuotteen osalta Saksan markkinoilla ja yhteisössä,

— kunkin tuottajan jokaisessa jäsenvaltiossa toimittamista EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista (kyselylomake 2-71) kaikkien laatuluokkien osalta,

— kunkin tuottajan tietyissä kolmansissa maissa ja maantieteellisillä alueilla toimittamista EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista (kyselylomake 2-72),

— kunkin terästä käyttävän teollisuudenalan kansallisilla markkinoilla toimittamista erilaatuisista terästuotteista (kyselylomake 2-73),

— kussakin jäsenvaltiossa toimitetuista erilaatuisesta teräksestä valmistetuista tuotteista (kyselylomake 2-74).

Tietojenvaihto koskee näin ollen yksinomaan tietoja toimitetuista tuotteista ja markkinaosuuksista."

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

7 Kantajat nostivat käsiteltävänä olevan kumoamiskanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 16.1.1998 toimittamallaan kirjelmällä.

8 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (kolmas jaosto) hylkäsi 6.10.1999 antamallaan määräyksellä kantajien vaatimuksen saada tutustua tiettyihin komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon EHTY:n tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti toimittamiin hallinnollisiin asiakirjoihin.

9 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (kolmas jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn.

10 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 5.10.2000 pidetyssä istunnossa.

11 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

12 Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana ja

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

13 Kantajat esittävät kanteensa tueksi seitsemän kanneperustetta. Ensimmäisessä kanneperusteessaan ne esittävät useita väitteitä riidanalaisen päätöksen kohdetta ja päätösosaa vastaan. Toinen kanneperuste koskee kyseessä olevien markkinoiden rakenteeseen liittyvien tietojen epätarkkuutta ja puutteellisuutta sekä arviointivirhettä. Kolmas kanneperuste koskee eri tuotemarkkinoiden virheellistä määrittämistä. Neljäs kanneperuste liittyy käyttötarvikkeiden markkinoiden avoimuuden tärkeyteen. Viides kanneperuste koskee EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan rikkomista. Kuudes kanneperuste koskee EHTY:n perustamissopimuksen 47 artiklan 2 kohdan rikkomista. Seitsemäs kanneperuste koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee päätöksen kohdetta ja päätösosaa

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

14 Kantajat väittävät ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisessä osassa, että riidanalaisessa päätöksessä todetaan virheellisesti, että ilmoitettu tietojenvaihtosopimus koskee tuottajien markkinaosuuksia Saksassa. Sopimuksessa sovitaan kantajien mukaan ainoastaan sellaisten kyselylomakkeiden 2-71 ja 2-74 EHTY vaihdosta, jotka liittyvät sopimuksen osapuolina olevien yritysten edellisen

kuukauden aikana toimittamiin tavaramääriin. Suunniteltu tietojenvaihtomenettely ainoastaan mahdollistaa markkinaosuuksien määrittämisen.

15 Kantajat toteavat komission myöntävän, että ilmoitettu sopimus koski ainoastaan välillisesti markkinaosuuksia Saksassa ja ettei tällaisten tietojen vaihto ollut suoraan sopimuksen kohteena. Kantajat lisäävät, etteivät ne kyselylomakkeista 2-71 ja 2-74 ilmenevien tietojen perusteella voi laskea markkinaosuuksia, koska niillä ei ole tietoja yrityksistä, jotka eivät osallistu tietojenvaihtoon, eikä tuontia koskevia tietoja.

16 Kantajat katsovat ensimmäisen kanneperusteen toisessa osassa, että komissio on riidanalaisessa päätöksessä tehnyt päätöksen "ultra petita", koska se on arvioinut kyselylomakkeita 2-71—2-74, vaikka yritykset eivät olleet ilmoittaneet tietojenvaihdosta kyselylomakkeiden 2-72 ja 2-73 osalta.

17 Koska kantajat olivat kuvailleet ilmoituksessaan tarkoin suunnitellun tietojenvaihtomenettelyn kohteen, komissio ei kantajien mukaan voi moittia niitä siitä, että ne eivät olleet väitetiedoksiantoon 29.4.1997 antamassaan vastauksessa todenneet, että tietojenvaihto ei koske kyselylomakkeita 2-72 ja 2-73. Kantajien mukaan ei voida ajatella, ettei komissio olisi huomannut ilmeistä eroavaisuutta ilmoitetun sopimuksen ja komission väitetiedoksiannossa siitä tekemän kuvauksen välillä. Komission vastine päinvastoin osoittaa komission katsoneen, että se voi ilmoitusmenettelyssä kieltää toimintatapoja, joista kyseessä olevat yhtiöt eivät ole koskaan sopineet tai joita ne eivät ole koskaan suunnitelleet. EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa annetaan komissiolle toimivalta kieltää ainoastaan olemassaolevia sopimuksia, mutta ei toimivaltaa toimia omasta aloitteestaan sellaisia kuvitteellisia sopimuksia vastaan, joita ei ole koskaan sille ilmoitettu.

18 Kantajat arvostelevat ensimmäisen kanneperusteen kolmannessa osassa sitä, että riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa kielletään tietojenvaihto tavaratoimituksista "ruostumattomasta teräksestä valmistetun valssilangan" (saksaksi "Walzdraht aus Edelstahl"; ranskaksi "acier inoxydable"; päätöksen saksankielinen versio "Edelstahl", ranskaksi "acier surfin", suomalainen vastine olisi jaloteräs) osalta, vaikka tämä nimitys ei vastaa riidanalaisen päätöksen 32 perustelukappaleessa lueteltujen tuotteiden markkinoita eli seostamattomasta teräksestä valmistetun valssilangan, ruostumattomasta teräksestä valmistetun valssilangan ("fil machine en acier inoxydable", "Walzdraht aus nichtrostendem Stahl") ja seosteräksestä (muusta kuin ruostumattomasta teräksestä) valmistetun valssilangan markkinoita. Kantajat toteavat, että riidanalaisen päätöksen 48 perustelukappaleen mukaan suunniteltu tietojenvaihto rajoittaa kilpailua "ruostumattomasta teräksestä valmistetun valssilangan" ("Walzdraht aus nichtrostendem Stahl") markkinoilla, kun taas riidanalaisen päätöksen 49 kohdan mukaan se ei rajoita kilpailua "valssilangan (lukuun ottamatta ruostumattomasta teräksestä valmistettua valssilankaa)" ("Walzdraht [nicht aus rostfreiem Stahl]") markkinoilla. Koska "ruostumattomasta teräksestä valmistettu valssilanka" ("fil machine en acier inoxydable", "Walzdraht aus nichtrostendem Stahl") on kantajien mukaan vain osa tuoteryhmää "[jaloteräksestä] valmistettu valssilanka" ("fil machine en acier surfin"; "Walzdraht aus Edelstahl"), päätöksen 1 artiklassa asetetaan kielto, joka menee riidanalaisen päätöksen 48 ja 49 perustelukappaleen toteamuksia pidemmälle, joten riidanalaista päätöstä ei ole tältä osin perusteltu.

19 Kantajat korostavat, että teräsalalla on jo pitkään käytetty vakiintuneita käsitteitä kuvaamaan täsmällisesti tiettyjä tuotevalikoimia, ja ne arvioivat, että komission väitteestä, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen päätösosaa on tulkittava päätöksen perustelukappaleiden valossa, seuraa, etteivät kyseessä olevat yritykset voi selkeästi määrittää, mitä tiettyä toimintatapaa komissio pitää sallittuna tai kiellettynä.

20 Vastaaja väittää ensiksi, että vaikka ilmoitettu tietojenvaihtosopimus ei koske suoraan tietojen vaihtamista markkinaosuuksista Saksassa, se ulottuu koskemaan myös markkinaosuuksia, sillä kunkin teräksentuottajan markkinaosuus Saksassa

voidaan laskea kyselylomakkeen 2-71 perusteella riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappaleessa esitettyjen yksinkertaisten laskutoimitusten avulla. Tämä perustelukappale kuuluu seuraavasti:

"Markkinaosuudet lasketaan suhteuttamalla kunkin tuottajan tavaratoimitukset Saksan kokonaistavaratoimituksiin, jotka määritetään seuraavasti:

	tavaratoimitukset Saksassa (kyselylomake 2-71)
+	tavaratoimitukset yhteisössä [Statistisches Bundesamtin tilastot]
+	tuonti kolmansista maista [idem]
+/–	tilastolliset korjaukset
=	tavaratoimitukset Saksan markkinoilla."

21 Vastaaja täsmentää, että riidanalaisessa päätöksessä ei todeta, että markkinaosuudet voitaisiin laskea pelkästään kahden kyselylomakkeen tietojen perusteella vaan että käytettävissä on oltava myös riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappaleessa mainitut Statistisches Bundesamtin (jäljempänä SBA; liittovaltion tilastovirasto) tilastot. Vastaajan mukaan kantajat ovat itse ilmoittaneet komission tietojensaantipyyntöön 24.9.1996 antamassaan vastauksessa, että suunnitellun menettelyn avulla markkinaosuudet voidaan määrittää ilmoitetun sopimuksen nojalla vaihdettujen tietojen ja sellaisten SBA:n tilastojen avulla, jotka koskevat tuontia kolmansista maista ja tavaratoimituksia yhteisössä.

22 Vastaaja väittää toiseksi, että kieltoa tehdä päätös "ultra petita" sovelletaan oikeudenkäyntimenettelyn yhteydessä, muttei hallinnollisessa menettelyssä, josta vastaa komissio, jolla on toimivalta toimia omasta aloitteestaan.

23 Vastaaja lisää, että vastauskirjelmässä esitetty väite, jonka mukaan komissio voi toimia omasta aloitteestaan vain, jos kielletystä toimintatavasta on sovittu tai sitä on suunniteltu yrityksessä, on uusi kanneperuste, jota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan mukaan ei voida ottaa tutkittavaksi. Vastaajan mukaan kanneperuste on joka tapauksessa tehoton, koska kantajille ei ole aiheutunut riidanalaisesta päätöksestä vahinkoa, jos ne eivät ole koskaan sopineet tai suunnitelleet vaihtavansa tietoja kyselylomakkeen 2-73 osalta.

24 Vastaaja korostaa, että kysymys olisi voitu ratkaista nopeasti, jos kantajat olisivat väitetiedoksiantoon 29.4.1997 antamassaan vastauksessa ilmoittaneet, että ilmoitettu tietojenvaihtosopimus koskee ainoastaan kyselylomakkeita 2-71 ja 2-74 eikä kyselylomakkeita 2-72 ja 2-73.

25 Vastaaja väittää kolmanneksi, että riidanalaisen päätöksen 1 artiklaa on tulkittava päätöksen taustalla olevien perusteluiden valossa ja että EHTY:n nimikkeistöön kuulumattoman nimityksen käyttö ("Walzdraht aus Edelstahl") selittää, miksi päätöksessä tarkoitettu tuote on tunnistettava sen riidanalaisessa päätöksessä tehdyn arvioinnin perusteella, joka koskee erilaisten valssilankojen arviointia kilpailuoikeuden kannalta. Se, joka on lukenut riidanalaisen päätöksen 48 ja 49 perustelukappaleen, ei vastaajan mukaan voi perustellusti epäillä sitä, etteikö nimitys "Walzdraht aus Edelstahl" (jaloteräs) tarkoittaisi samaa kuin "Walzdraht aus nichtrostendem Stahl" (ruostumattomasta teräksestä valmistettu valssilanka). Tätä periaatetta, jonka mukaan päätöksen päätösosaa on tulkittava päätöksen perustelukappaleiden valossa, ei vastaajan mukaan kyseenalaista se, että on olemassa vakiintunut käsitteistö tuoteryhmien rajaamiseen. Vastaajan mukaan kyse ei missään tapauksessa ole "arviointivirheestä".

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

26 Kantajat väittävät ensimmäisen kanneperusteen kahdessa ensimmäisessä osassa, että riidanalaista päätöstä rasittaa tosiseikkoja koskeva virhe, koska siinä mää-

rätään muusta kuin mikä oli tietojenvaihtosopimuksen kohteena, sellaisena kuin kantajat ovat ilmoittaneet siitä 28.5.1996. Kantajat toteavat tältä osin yhtäältä, että riidanalaisessa päätöksessä ja erityisesti sen 13 perustelukappaleessa todetaan, että ilmoitettu tietojenvaihtosopimus koskee "tuottajien markkinaosuuksia Saksassa", vaikka se koskee todellisuudessa ainoastaan toimitettuja tavaramääriä koskevien tietojen vaihtoa, ja toisaalta, että tietojenvaihto koskee kyselylomakkeita 2-71—2-74 EHTY, vaikka se koskee todellisuudessa ainoastaan kyselylomakkeita 2-71 ja 2-74 EHTY.

27 Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisestä osasta, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä todetaan virheellisesti, että ilmoitettu tietojenvaihtosopimus koskee "markkinaosuuksia", on huomautettava, että riidanalaisten päätöksen 13 perustelukappaleessa todellakin todetaan, että "tietojenvaihto koskee kyselylomakkeita 2-71—2-74 EHTY ja tuottajien markkinaosuuksia Saksassa" ja että "ilmoituksen antaneet osapuolet päättivät vaihtaa tietoja:

— tuottajien markkinaosuuksista kunkin tuotteen osalta Saksan markkinoilla ja yhteisössä,

— — ".

28 Komissio on myöntänyt, että ilmoitettu sopimus ei koske suoraan markkinaosuuksia koskevien tietojen vaihtoa, mutta on väittänyt, että se koskee välillisesti markkinaosuuksia, koska vaihdettujen tietojen ja SBA:n tilastojen perusteella on mahdollista laskea markkinaosuudet riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappaleessa mainittujen laskutoimitusten avulla. Kantajat ovat komission tietojensaantipyyntöön 24.9.1996 antamassaan vastauksessa ja kanteessaan myöntäneet, että markkinaosuudet Saksassa voidaan todellakin laskea riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappaleessa esitetyn laskukaavan mukaisesti. On kuitenkin huomattava, että nämä markkinaosuudet voidaan laskea vain melko epätarkasti. Sen lisäksi, että voi olla tarpeen tehdä riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappaleessa mainittuja tilastollisia korjauksia, sopimuksen osapuo-

lilla ei ole tietoja sopimuksen ulkopuolella olevien saksalaisten tuottajien tavaratoimituksista Saksassa. Riidanalaisen päätöksen 19 perustelukappaleesta kuitenkin ilmenee, että ilmoituksen tehneet yritykset vastasivat 94 prosentista saksalaisten yritysten toteuttamista litteiden tuotteiden toimituksista ja 27 prosentista pitkien tuotteiden toimituksista (joiden osalta 100 prosenttia uraseinärautojen toimituksista ja 80 prosenttia rautatiemateriaalin toimituksista). Koska ilmoitettu tietojenvaihtosopimus sisältää tietoja vain sellaisesta myynnistä Saksassa, jonka on toteuttanut ainoastaan osa saksalaisista tuottajista, sopimuksen perusteella eri tuottajien markkinaosuudet Saksassa voidaan ainoastaan arvioida.

29 Riidanalaisen päätöksen 13 perustelukappaleen sisältämä toteamus, jonka mukaan ilmoitettu sopimus koskee tuottajien markkinaosuuksia Saksassa, ei sinällään sisällä olennaista virhettä, joka vaikuttaisi riidanalaisen päätöksen lainmukaisuuteen, koska kuten kantajat itsekin ovat myöntäneet hallinnollisessa menettelyssä, kyseisen sopimuksen perusteella voidaan määrittää markkinaosuudet, vaikka niitä koskevien tietojen vaihtaminen ei olekaan sopimuksen välitön kohde, mutta on kuitenkin huomattava, että komission toteamus ei täysin vastaa ilmoitetun sopimuksen sisältöä, koska markkinaosuuksia koskevat tiedot ovat vain suhteellisen tarkkoja. Komissio on kiistänyt kantajien väitteen, jonka mukaan ilmoitettu sopimus rajoittuu tavaramääriä koskevien tietojen toimittamiseen eikä koske hintoja tai tulevia toimintatapoja, ja komissio on riidanalaisen päätöksen 52 perustelukappaleessa oikeutetusti todennut, että kilpailijoiden toimintatapojen ja aiempien tulosten tarkastelu muodostaa lähtökohdan edellä kuvatuille sopimuksen rajoittaville vaikutuksille, sillä "mitä yksityiskohtaisempia ja ajankohtaisempia myyntimääriä ja markkinaosuuksia koskevat tiedot ovat, sitä suurempi on niiden vaikutus yritysten tuleviin toimintatapoihin markkinoilla".

30 Vaikka tämä toteamus, jonka mukaan ilmoitettu sopimus koskee markkinaosuuksia, on virheellinen tai ainakin epätäsmällinen, se ei sellaisenaan edellytä riidanalaisen päätöksen kumoamista, mutta on kuitenkin tutkittava, voiko sillä yhdessä muiden tekijöiden kanssa olla tällainen vaikutus. Sitä on näin ollen tarkasteltava yhdessä ensimmäisen kanneperusteen toisen osan kanssa.

31 Tämän kanneperusteen EHTY-kyselylomakkeita koskevan toisen osan osalta kantajien ilmoituksesta ilmenee, että tietojenvaihtosopimus koskee ainoastaan kyselylomakkeita 2-71 "ja" 2-74 EHTY eikä kyselylomakkeita 2-71 "—" 2-74 EHTY. Kuten komissio on suullisessa käsittelyssä nimenomaisesti myöntänyt, riidanalainen päätös sisältää näin ollen tosiseikkoja koskevan virheen, koska päätöksen mukaan ilmoitetussa sopimuksessa on sovittu myös kyselylomakkeiden 2-72 ja 2-73 vaihdosta. Suullisessa käsittelyssä komissio on lisäksi myöntänyt, ettei sillä ole todisteita siitä, että kyselylomakkeita 2-73 olisi vaihdettu, ja ettei se ole koskaan edes ollut sillä kannalla, että tällaista tietojenvaihtoa olisi tapahtunut, vaikkei siitä ole sovittu ilmoitetussa sopimuksessa.

32 Kuten komissio on perustellusti väittänyt, sopimuksen ilmoittamatta jättäminen ei estä sopimuksen lainmukaisuuden tutkimista, koska komissiolla on kilpailusääntöjen noudattamisen takaamiseksi valta toimia omasta aloitteestaan.

33 Komission on sopimuksen lainmukaisuutta tutkiessaan otettava kuitenkin huomioon vallitseva oikeudellinen ja tosiasiallinen tilanne ja erityisesti perustettava arvionsa kyseisen sopimuksen täsmällisiin määräyksiin.

34 Näin ollen on arvioitava tämän virheen vaikutusta riidanalaisen päätöksen lainmukaisuuteen.

35 Aluksi on todettava, että kyselylomakkeeseen 2-72 liittyvä tosiseikkoja koskeva virhe on merkityksetön, koska riidanalaisen päätöksen 50 perustelukappaleessa todetaan, ettei komissio esitä väitteitä tämän kyselylomakkeen vaihdon osalta.

36 Riidanalaisen päätöksen 13 ja 16 perustelukappaleesta ilmenee, että kyselylomake 2-71 sisältää tietoja kunkin tuottajan jokaisessa jäsenvaltiossa toimittamista EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista kaikkien laatuluokkien osalta ja että kyselylomakkeessa 2-74 mainitaan erilaatuisesta teräksestä valmistettujen tuotteiden toimitukset, kun taas kyselylomakkeessa 2-73 ilmoitetaan tuotekohtaisesti erilaatuisten terästuotteiden toimitukset kansallisilla markkinoilla kullekin terästä käyttävälle teollisuudenalalle, joita on yhteensä 28.

37 Kyselylomakkeesta 2-73 ilmenevät tiedot ovat siten paljon yksityiskohtaisempia ja tarkempia kuin kyselylomakkeista 2-71 ja 2-74 ilmenevät tiedot, koska kyselylomakkeessa 2-73 ilmoitetaan myös myynnin jakautuminen teollisuudenalakohtaisesti.

38 Riidanalaisen päätöksen oikeudellista arviointia koskevassa osassa komissio on aluksi 38—41 perustelukappaleessa todennut, että se on jo asiassa UK Tractors tekemässään päätöksessä (ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä 17 päivänä helmikuuta 1992 tehty komission päätös 92/157/ETY [Asia IV/31.370 ja 31.446 — UK Agricultural Tractor Registration Exchange] [EYVL L 68, s. 19]) katsonut, että "sopimus arkaluontoisten, ajankohtaisten ja yksilökohtaisten tietojen vaihtamisesta keskittyneillä markkinoilla, joilla on merkittäviä alalle pääsyn esteitä, rajoittaa — — kilpailua" ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti tämän näkemyksen asiassa T-34/92, Fiatagri ja New Holland Ford vastaan komissio, 27.10.1994 antamassaan tuomiossa (Kok. 1994, s. II-905) ja asiassa T-35/92, John Deere vastaan komissio, 27.10.1994 antamassaan tuomiossa (Kok. 1994, s. II-957), joissa se totesi, että "tärkeimpien tarjoajien välisen ja lyhyin väliajoin tapahtuvan tietojenvaihdon yleistyminen sellaisten yksityiskohtaisten tietojen osalta, jotka koskevat rekisteröityjen ajoneuvojen tunnistamista ja niiden rekisteröintipaikkaa, heikentää todennäköisesti — — kilpailua — — oligopolistisilla markkinoilla", sillä se "paljastaa kilpailijoille muiden kilpailijoiden markkina-aseman ja niiden noudattamat strategiat". Riidanalaisen päätöksen 52 perustelukappaleessa komissio on lisännyt, että "mitä yksityiskohtaisempia ja ajankohtaisempia myyntimääriä

ja markkinaosuuksia koskevat tiedot ovat, sitä suurempi on niiden vaikutus yritysten tuleviin toimintatapoihin markkinoilla".

39 Näistä riidanalaisen päätöksen otteista ilmenee, että komission mukaan tietojen "arkaluontoisuus" on keskeinen tekijä arvioitaessa tietojenvaihtosopimuksen rajoittavaa vaikutusta, samoin kuin se, että sopimus paljastaa kilpailijoille muiden kilpailijoiden markkina-aseman lisäksi niiden noudattamat "strategiat".

40 Komissio on ilmoitetun sopimuksen rajoittavia vaikutuksia tutkiessaan todennut riidanalaisen päätöksen 42 ja 43 kohdassa, että kyselylomakkeet 2-73 ja 2-74 "liittyvät kiinteästi" kyselylomakkeeseen 2-71 ja että perehtymällä tähän kyselylomakkeeseen "sekä kyselylomakkeisiin 2-73 ja 2-74 paljastetaan strategia, jota kukin yritys noudattaa kussakin jäsenvaltiossa eri tuotteiden (45 tuotetta, 8 laatua) osalta, ja varsinkin strategia Saksan markkinoilla (28 eri teollisuudenalaa)". Tämän perusteella komissio on päätellyt riidanalaisen päätöksen 48 ja 60 perustelukappaleessa ja päätösosan 1 artiklassa, että sopimus tietojen vaihdosta ilmoitetussa muodossaan rikkoo EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklaa siltä osin kuin siinä sovitaan kyselylomakkeiden 2-71, 2-73 ja 2-74 vaihdosta.

41 On näin ollen todettava, että komissio on katsonut ilmoitetun sopimuksen olevan EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan vastainen siltä osin kuin siinä sovitaan tietojenvaihdosta kyselylomakkeen 2-73 osalta, jota on verrattu kyselylomakkeisiin 2-71 ja 2-74.

42 Koska on kiistatonta, ettei ilmoitetussa sopimuksessa ole sovittu kyselylomakkeen 2-73 vaihdosta, riidanalaisen päätöksen sisältämää arviointia, joka koskee ilmoitetun sopimuksen kilpailua rajoittavia vaikutuksia, rasittaa tosiseikkoja koskeva virhe.

43 Tämä tosiseikkoja koskeva virhe yhdessä kanneperusteen ensimmäisen osan yhteydessä todetun virheen kanssa on voinut vaikuttaa merkittävästi siihen arviointiin, jonka komissio on tehnyt ilmoitetusta sopimuksesta.

44 Kuten sekä oikeuskäytännöstä että komission päätöskäytännöstä ilmenee, tietojenvaihtosopimukset eivät yleensä ole automaattisesti kiellettyjä, vaan ainoastaan silloin, jos ne täyttävät tietyt edellytykset eli erityisesti jos arkaluonteisia ja täsmällisiä ajankohtaisia tietoja vaihdetaan lyhyin väliajoin. Riidanalaisessa päätöksessä komissio viittasi nimenomaisesti ja lähes yksinomaan edellä mainittuun asiaan UK Tractors perustellakseen periaatteellista kannanottoaan siitä, miten tietojenvaihtoon oligopolistisilla markkinoilla on suhtauduttava. Kyseinen asia koski sellaisten erittäin yksityiskohtaisten tietojen vaihtoa, jotka koskivat rekisteröityjen ajoneuvojen tunnistamista ja niiden rekisteröintipaikkaa ja joiden perusteella saatiin tieto kaikista kilpailijoiden yksinmyyjän myyntialueella toteuttamista ja yksinmyyjän myyntialueensa ulkopuolella toteuttamista myyntitapahtumista; lisäksi voitiin tarkkailla yksinmyyjien toimintaa sekä määritellä tuonti ja vienti ja siten tarkkailla rinnakkaistuontia. Komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 40 perustelukappaleessa, että edellä mainitussa asiassa UK Tractors tietojenvaihto paljasti kilpailijoille muiden kilpailijoiden markkina-aseman ja niiden noudattamat strategiat. Riidanalaisen päätöksen 42 ja 43 perustelukappaleen mukaan sen lisäksi, että kyselylomakkeet 2-71, 2-73 ja 2-74 liittyvät kiinteästi toisiinsa, niissä yhdessä tarkasteltuina paljastetaan kunkin kyseisillä markkinoilla toimivan tuottajayrityksen strategia.

45 Komissio on näin ollen perustanut arvionsa kyselylomakkeiden 2-71, 2-73 ja 2-74 vaihdon yhteisvaikutukseen, joten komission riidanalaisessa päätöksessään esittämä arviointi on täysin virheellinen, koska ilmoitettu sopimus ei koske kyselylomaketta 2-73, joka sisältää kaikkein täsmällisimpiä ja yksityiskohtaisimpia tietoja ja jonka avulla voidaan näin ollen selvittää eri tuottajien strategiat. Jos komissio olisi ottanut huomioon ilmoitetun sopimuksen todellisen soveltamisalan ja sen, että sopimus rajoittuu ainoastaan osapuolina olevien yri-

tysten myyntiä koskeviin tietoihin erottelematta eri teollisuudenaloja ja että sen perusteella markkinaosuudet voidaan laskea vain melko suuntaa-antavasti, ei ole poissuljettua, että komissio olisi arvioinut sopimusta eri tavalla ja katsonut, että sopimus ei ole EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan vastainen.

46 Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei kumoamiskanteen yhteydessä kuulu korvata komission tekemää arviointia omalla arvioinnillaan (ks. esim. asia T-79/95, SNCF ja British Railways v. komissio, tuomio 22.10.1996, Kok. 1996, s. II-1491, 64 kohta), riidanalaisen päätöksen 1 artikla on kumottava.

47 Koska riidanalaisen päätöksen muut artiklat liittyvät erottamattomasti 1 artiklaan, riidanalainen päätös on kumottava kokonaisuudessaan.

48 Tätä päätelmää ei horjuta komission suullisessa käsittelyssä esittämä väite, jonka mukaan kanneperuste näin ymmärrettynä on yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla esitetty liian myöhään.

49 Yhtäältä on huomautettava, että kantajat ovat ensimmäisessä kanneperusteessaan, jonka otsikko on "Ilmoitetun tietojenvaihtosopimuksen kohde ja riidanalaisen päätöksen sisältö", todenneet, etteivät ne olleet ilmoittaneet kyselylomakkeiden 2-72 ja 2-73 vaihtoa ja että "tämä on komission tekemä tosiasiavirhe, joka vaikuttaa riidanalaiseen päätökseen", ja että komissio katsoo riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa, että kyselylomakkeen 2-73 vaihto, vaikka siitä ei ilmoitettu, rikkoo kilpailusääntöjä. Kantajat ovat näin ollen jo kanteessaan esittäneet kanneperusteen, joka liittyy tosiseikkoja koskevaan virheeseen eli siihen, että ilmoitetun sopimuksen kohde on kuvattu virheellisesti. On lisättävä,

että työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdassa esitetty kielto koskee ainoastaan uusia kanneperusteita, eikä siinä kielletä sitä, että kantajat esittävät uusia perusteluita jo kanteessa esitettyjen kanneperusteiden tueksi (asia 19/58, Saksa v. korkea viranomainen, tuomio 10.5.1960, Kok. 1960, s. 469, 496).

50 Toisaalta on todettava, että komission tekemän tosiseikkoja koskevan virheen vuoksi päätelmää, jonka mukaan ilmoitettu sopimus on EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan vastainen, eivät tue mitkään perustelut, koska riidanalaisen päätöksen sisältämät perustelut koskevat muunlaista kuin ilmoitetun kaltaista sopimusta. Pakottavana edellytyksenä perustelujen puuttumiseen voidaan vedota milloin tahansa, ja tuomioistuin voi käsitellä sitä myös omasta aloitteestaan.

51 Edellä esitetyn perusteella riidanalainen päätös on kumottava ilman, että on tarpeen tarkastella tämän kanneperusteen viimeistä osaa ja muita kanneperusteita, joihin vedoten riidanalaista päätöstä on vaadittu kumottavaksi.

Oikeudenkäyntikulut

52 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska vastaaja on hävinnyt asian ja kantajat ovat vaatineet oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, vastaaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan menettelystä (Asia IV/36.069 — Wirtschaftsvereinigung Stahl) 26 päivänä marraskuuta 1997 tehty komission päätös 98/4/EHTY kumotaan.**

2) **Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan kantajien oikeudenkäyntikulut.**

Azizi Lenaerts Jaeger

Julistettiin Luxemburgissa 5 päivänä huhtikuuta 2001.

H. Jung

kirjaaja

J. Azizi

jaoston puheenjohtaja